

Ester Magriñá
Supervivència de postguerra. El cas de Tarragona
Tarragona: Col·lecció Els Llibres del Cosell,
Arola Editors, 2003,
 413 p.

La postguerra a Tarragona

Sortosament, fa un cert temps que a la província de Tarragona, com a altres indrets, van sortint treballs de l'època de la dictadura franquista, des de vessants diversos que passen tant per l'actuació dels seus capitans manaias com en què s'entretienien els capitosts del sindicat vertical, de la repressió dels vençuts com de l'acció de la capellania militant, de les festes i festasses polítiques que es muntaven per recordar qui era qui i on era el poder com de les penúries declarades de la postguerra, i de moltes altres coses. També s'ha de dir, però, que encara avui en dia hi ha censura encoberta sobre treballs que afecten partits i sindicats, així com silencis sobre consells de guerra que qüestionen la manera de fer d'una ciutadania que en alguns casos es vol presentar com incòlume.

El llibre que presentem se circumscriu a la Tarragona ciutat dels anys quaranta, tot i que sovint ultrapassa aquest marc espacial. El llibre és de ciències socials, bastit sobre una forta base d'història, entenent les socials en un sentit ampli, pel fet que hi ha aspectes de sociologia i economia que hi són molt presents. Dels quatre grans capítols, el primer «El 'nou ordre': 15 de gener de 1939» i el quart «La reorganització del poder» relliguen aspectes de política i de sociologia, sobretot, mentre que el segon «Conseqüències socials i econòmiques de l'autarquia» i el tercer «Una realitat adversa», se centren més en temàtiques d'abast econòmic i social. La presentació d'aquesta estructura fa que el període quedi ben definit i estudiat, ja que no queden parcel·les desencaixades d'estudi.

El llibre desgrana com va ser el nou règim, les primeres gestores i la militarada que es van fer l'amo de la gent i dels seus avatars, la política venjativa que aplicaren els vencedors sobre els vençuts, i com va desenvolupar-se l'economia de subsistència amb un estancament econòmic que feu feredat. El segon bloc se centra en els pro-

veïments, amb una economia lligada de peus i mans al personal polític, la manera com es fixaven els subministraments i el racionament, l'estraperlo. El tercer eix se circumscriu a la sanitat. El quart gruix d'anàlisi, repassa el poder dels governadors civils, el pols de força d'aquests personatges nouvinguts amb la figura del *jefe* de la Falange, els mecanismes de control de la població, el desgavell de l'aiguabarreig del sindicalisme que se sustentava sobre l'empresari i no sobre el treballador, i les variants de coacció en format de formació enganyosa dels joves, nois i noies.

El llibre, en conjunt, parla dels vencedors i dels vençuts, en una simbiosi de vasos comunicants, ja que en el fons els segons depenien dels primers en tot i per tot. Aquesta forma de presentació que ofereix l'autora implica que tothom tingui veu, uns des de la tarima o la trona, i els altres, la majoria, des de la dependència submissa però no assumida. El llibre, pel que indiquem, té molts punts de reflexió. La delimitació de qui eren les noves *jerarquies* en organismes com l'Ajuntament o la Diputació serveix per confrontar-ho amb altres estudis ja realitzats. En el cas de la Diputació, s'aparta una mica de les de Catalunya, pel fet que la presidència fins l'any 1951 pot considerar-se quasi sempre en mans d'exafiliats de la CEDA. Queda corroborat allò que s'havia escrit del lideratge del *jefe* provincial de la Falange, el qual s'enfrontà a governadors civils corruptes, denunciant que les forces governatives eren manques d'esperit, o les apreciacions a l'autoritat eclesiàstica sobre algun canonge díscol per fer el sermons en català. El llibre incideix també en les festes del franquisme. Destaquem, pel que significà, la que es muntà per rebre el comte Ciano, el juliol del 1939, demostrativa que s'havien perdut els papers. A l'hoste se li aixecà un arc de triomf de 25 m. d'altura, es gastaren 14 mil metres de bandera en l'esdeveniment, s'embellí els 12 km. de recorregut amb 700 postes, amb *guirnaldes* i vint mil flors que muntaren jardineros de Tarragona, Reus i Valls. El tema dels proveïments, també reafirma el que succeí al període. Ressenya les fortes disputes per fer-se'n el control, exercit finalment pel governador civil. Aporta moltes referències que als pagesos se'ls esquilma. El treball explica també les reparacions de postguerra, per edificis i fàbriques desfetes. Això i moltíssimes coses més explica el llibre de l'Ester Magriñá, en un compendi llambresc de fer comprendre el gruix de la societat en una època on l'angoixa atònita de la majoria de la gent atribuïa llicència a personal bocafort i bufat, festejadis d'un ordre que es convertiria en desordre.

Antoni Gavaldà Torrents
 Universitat Rovira i Virgili